

بررسی نظام آموزش و تربیت معلمان و مربیان آموزش فنی و حرفه ای (۱۶ کشور)

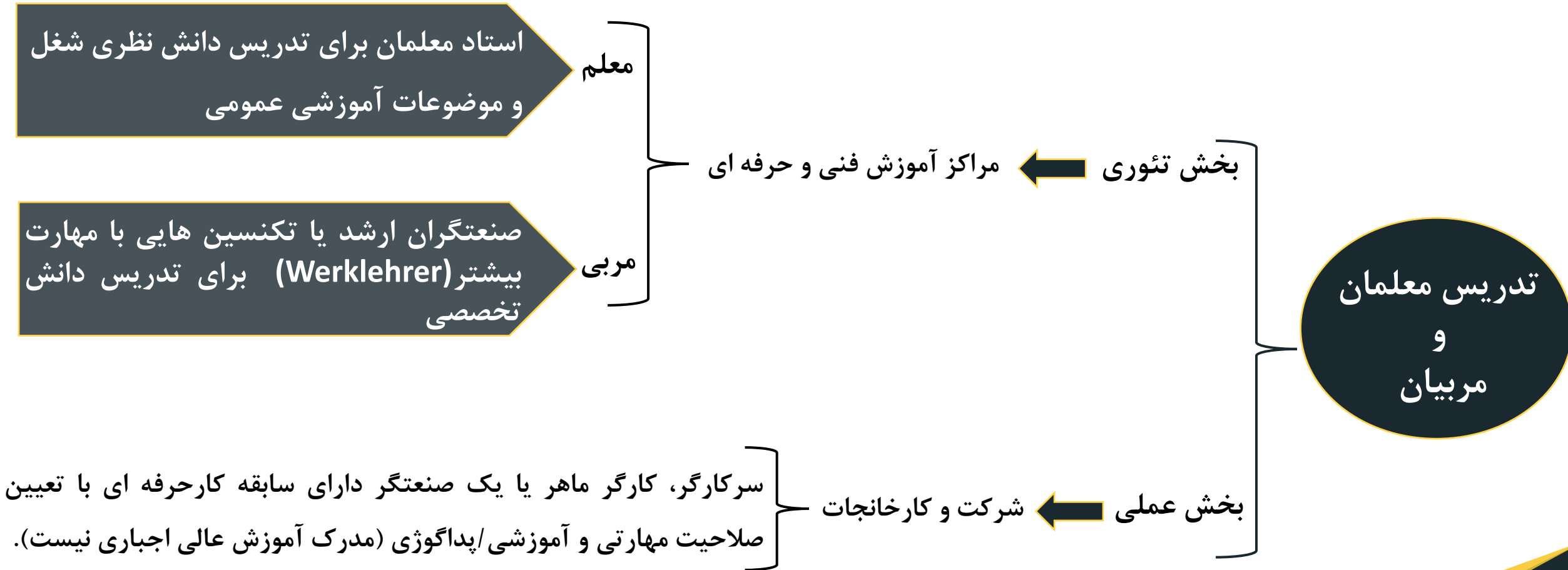
مقدمه

هدف: آشنایی با نحوه تامین و تربیت معلمان و مربیان آموزش فنی و حرفه ای

منبع: داده های موجود در سایت مرکز تخصصی آموزش های فنی و حرفه ای (یونیوک) - UNEVOC - پروفایل آموزش های فنی و حرفه ای کشورها-

TVET Country Profiles

آلمان

○ تایید و تعیین صلاحیت مربیان آموزش فنی و حرفه ای طبق "دستورالعمل شایستگی مربیان"

روسیه

از طریق کالج های غیرعلمی /دانشگاهی فنی و حرفه ای (TVET)

آموزش
معلمان

از طریق آموزش عالی در دانشگاه

هر ۵ سال یکبار حداقل در یک دوره آموزشی (مرتبط با رشته تخصصی بدون انجام آزمون)

دوره
ضمن
خدمت

- افزایش ساعات آموزش ضمن خدمت در سال های اخیر
- وجود مشوق و انگیزه های برای ارتقاء و توسعه حرفه ای و تخصصی

دسته بندی معلمان فنی و حرفه ای
در سطح آموزش متوسطه

(۱) معلمان مدارس تخصصی

(۲) معلمان فرهنگی و فنی در هنرستان های فنی

(۳) مربیان برای آموزش در مراکز کارگران ماهر و مدارس
متوسطه حرفه ای

الزام معلمان و مربیان فنی و حرفه‌ای (TVET)

- شایستگی عمومی تعلیم (پداگوژی)
  - صلاحیت حرفه‌ای مرتبط از جمله دانش صنعت
  - تکنیک‌های به روز و تجربیات عملی
- در سطح آموزش متوسطه مطابق با استانداردهای معلمان حرفه‌ای

○ الزام داشتن مدرک آموزش عالی و تجربه کاری برای تدریس در مقطع آموزش پس از متوسطه (پیش دانشگاهی)

- دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی تربیت مربی فنی و حرفه‌ای متولی ارائه دوره‌های آموزشی پیش از خدمت و دوره‌های حین خدمت (بازآموزی) مربیان و معلمان آموزش فنی و حرفه‌ای (TVET)

کره جنوبی

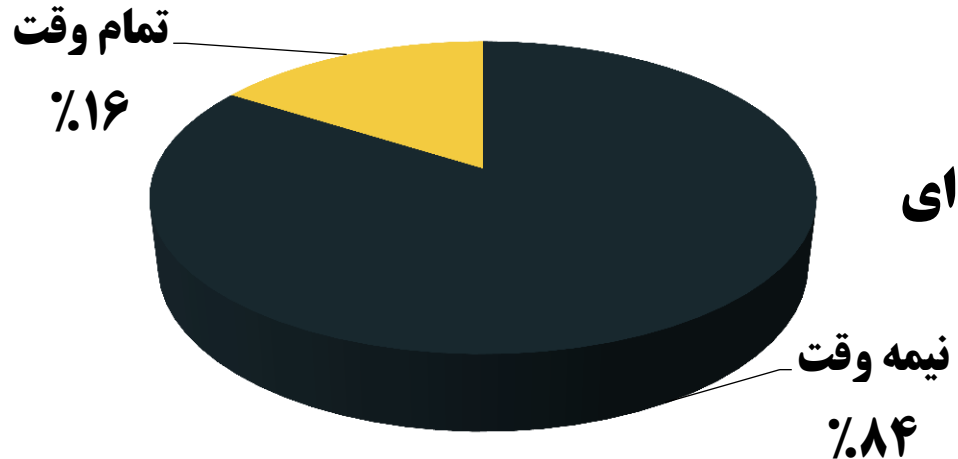
تربیت مربیان

در دانشگاه فناوری و آموزش کره (Korea TECH)

آموزش ضمن خدمت به مربیان

دانشکده های پلی تکنیک و بعضی موسسات خصوصی مورد تایید وزارت کار و اشتغال کره

معلمان دبیرستان های حرفه ای

کره جنوبی

مراحل تربیت، آموزش و تایید معلمان، مدرسان و مربیان

تأیید "وزارت آموزش عالی" و "آژانس صلاحیت های مالزی (MQA)"

مطابقت با استانداردهای "دفتر تربیت مربی و مدرس (TEU) وزارت آموزش عالی"

تایید دانش آموختگان در پروژه و طرح های آموزشی (تدریس) توسط "شورای خدمات آموزشی (ESB) قبل از پذیرش"

دوازده دانشکده / مدرسه آموزش در دانشگاه های دولتی و یک دانشگاه آموزش و پرورش

مالزی

○ تربیت مدرسان در مالزی بیشتر به صورت دریافت مدارک دانشگاهی

○ در دانشکده های صنوف و پلی تکنیک، همه مدرسین باید حداقل دارای صلاحیت سطح گواهینامه (DLQ) باشند و به آنها این فرصت داده می شود که تحصیلات خود را تا سطح دکترا ارتقاء دهند.

برنامه درسی آموزش معلمان قبل از خدمت

برنامه های ضمن خدمت

برای

مربیان یا معلمان

وزارت آموزش عالی - این خدمات فقط برای معلمانی است که در دانشگاه درس نخوانده اند تا بتوانند صلاحیت و دانش خود را به سطح کارشناسی (لیسانس) ارتقاء دهند.

استرالیا

- داشتن حداقل گواهینامه سطح ۴ (Certificate IV) صلاحیت حرفه ای برای مربیان و آزمونگران فنی و حرفه ای
- تاییدیه صلاحیت در آموزش بزرگسالان (پداگوژی) در حد سطح دیپلم یا بالاتر و همچنین صلاحیت/دانش/مهارت و توانایی مناسب در صنعت مربوطه.
- الزامی بودن داشتن گواهینامه مهارت آزمونگری برای آزمونگران به علاوه صلاحیت حرفه ای در صنعت مربوطه
- مجوز آموزش پیش از خدمت (جدیدالاستخدام) برای معلمان و مربیان فنی و حرفه ای توسط سازمان های رسمی مهارت آموزی (دولتی، خصوصی و دانشگاه ها) که خود مجوز آموزش گواهینامه سطح ۴ داشته باشند

الزام معلمان و مربیان
فنی و حرفه‌ای (TVET)

فقط توسط موسساتی که دارای RTO (سازمان آموزش مهارتی ثبت شده و دارای مجوز) هستند

آموزش ضمن خدمت
مربیان و معلمان فنی و حرفه ای

- برگزاری دوره بازآموزی مربیان توسط خود مرکز آموزش فنی و حرفه ای (استفاده از مدرس درون یا برون سازمانی) و یا برون سپاری با پرداخت هزینه بعلاوه شرکت دادن مربیان در کارگاه و نشست های درخصوص اصول آموزش و یادگیری (پداگوژی)

آمریکا

مدرک کارشناسی و سابقه کاری مرتبط با حوزه مورد تدریس

معلمان و مربیان

نظام آموزش فنی و حرفه ای

دیپلم متوسطه (الزام داشتن تجربه کاری بیشتر و اخذ گواهینامه فنی و حرفه ای)

شیوه های گوناگون ورود افراد به تدریس به عنوان مربی فنی و حرفه ای:

- اخذ مدرک کارشناسی در رشته تربیت معلم مرتبط با حوزه آموزش، مانند رشته کشاورزی
- گذراندن دوره های تخصصی آموزش (پداگوژی) و روانشناسی
- داشتن مدرک کارشناسی در رشته مورد آموزش مانند مهندسی، کامپیوتر یا بازرگانی
- داشتن مدرک دیپلم متوسطه و تجربه کاری قابل توجه در رشته مرتبط با حوزه آموزشی مانند مکانیک خودرو یا مهارت های آشپزی
- عدم اجبار گرفتن مجوز برای مربیان و معلمان موسسات خصوصی (رقابتی)

در بعضی از ایالتها موارد زیر برای معلمان و مربیان اجباری است

- حداقل معدل
- آزمون تایید صلاحیت معلمی
- آزمون مرتبط با حوزه آموزش تخصصی
- عدم سو پیشینه
- تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد در ضمن خدمت

شرط تمدید مجوز تدریس

گذراندن

دوره توسعه حرفه ای سالیانه

مسیر جایگزین برای احراز صلاحیت افراد دارای مدرک کارشناسی یا تجربه کاری فاقد مدرک دوره پداگوژی شامل:

- وجود تدریس به عنوان کمک معلم یا مربی در کنار فرد مجرب
- گذراندن دوره های پداگوژی قبل از شروع خدمت

(پس از گذراندن دوره کارورزی و پداگوژی امکان اعطای مدرک کارشناسی ارشد معادل وجود دارد)

مسئول آموزش معلمان و مربیان ← مؤسسات تربیت معلم در داخل دانشگاه ها

آموزش‌های پیش از خدمت برای معلمان و مربیان فنی و حرفه‌ای (TVET)

- رعایت قالب برنامه های آموزش عالی یا برنامه های دارای مجوز مطابق با استانداردهای ویژه تعیین شده توسط شورای ملی آموزش طبق دستورالعمل‌های برنامه درسی ملی آموزش متوسطه فنی و حرفه‌ای (TVET)

گذراندن دوره های ضمن خدمت در مؤسسات آموزشی مرتبط با وزارت آموزش و پرورش و مؤسسات آموزش عالی
داشتن مدارک کارشناسی و بالاتر همراه با گواهینامه پداگوژی برای دارندگان کلیه مقاطع عالی تخصصی (ISCED 5-8) برای مربیان آموزش فنی و حرفه ای

الزامات

- امکان افزایش دانش و تجربه حرفه ای معلمان دارای مدرک دانشگاهی (بدون مدرک تدریس / پداگوژی) در مراحل صدور گواهینامه

○ دارا بودن مدرک آموزش عالی در موضوع مورد تدریس همراه با گواهینامه پداگوژی

○ الزام معلم فنی و حرفه ای مشغول به کار فاقد مدرک تحصیلات حرفه ای به تحصیل یک سال در یک کالج یا دانشگاه

○ الزام مربی فنی و حرفه ای برای تدریس در محیط کار و ایفای نقش عامل ارتباطی مرکز و محیط کار برای پشتیبانی از فراگیران

الزامات

محتوای برنامه آموزشی معلمان و مربیان

۲- آموزش های عملی تحت نظارت در
مدرسه / مرکز

۱- روش های آموزش (پداگوژی)

فرانسه

مسئول آموزش معلمان و مربیان فنی و حرفه‌ای (TVET) ← وزارت آموزش ملی، آموزش عالی و پژوهش

مسئولیت تامین و اداره معلمان و مربیان در آموزش های فنی و حرفه‌ای غیر رسمی

- با وزارت کار، اشتغال و تعامل اجتماعی با هدف ارائه آموزش های فنی و حرفه ای مورد نیاز در مشاغل عمومی، خدمات، حمل و نقل و بخش های بازرگانی

داشتن مدرک کارشناسی برای پیوستن به کالج برای گذراندن دوره های تدریس و آموزش (پداگوژی)

الزام معلمان و مربیان فنی و حرفه‌ای

- شرکت متقاضیان معلمی یا مربیگری در دوره کارشناسی ارشد یک ساله و ارتقاء به سال دوم در صورت موفقیت برای کسب صلاحیت آموزش فنی و حرفه‌ای و اجازه تدریس در کلیه مقاطع و سطوح فنی و حرفه‌ای

فرانسه

تاسیس آکادمی ملی مربیان (NTTA) توسط سازمان آموزش فنی و توسعه مهارت‌ها (TESDA)

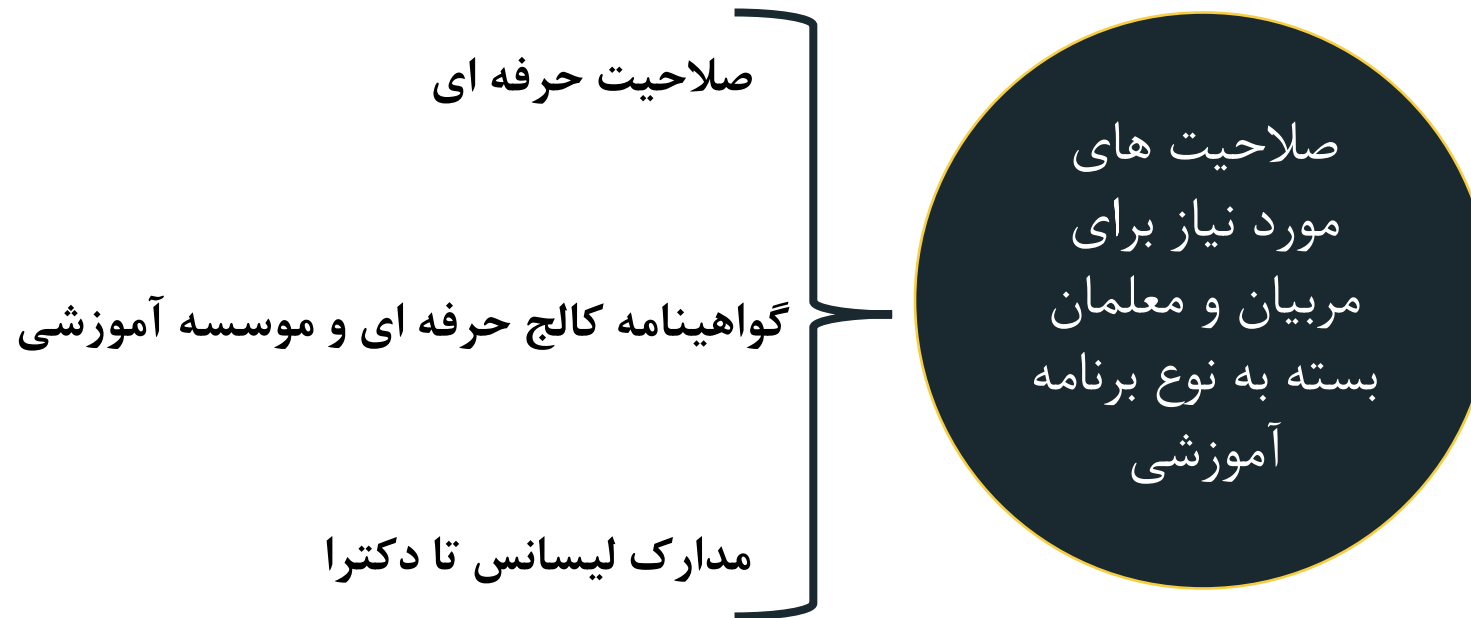
برای نظارت بر ارتقاء مربیان در فیلیپین ←

○ "کمیسیون اعتبارسنجی و صدور گواهینامه آسیا/اقیانوسیه" (APACC) متولی برنامه ریزی و اجرا برای ارتقای شایستگی‌های مربیان براساس استانداردهای شایستگی تعریف شده در "چارچوب صلاحیت مربیان فنی و حرفه‌ای فیلیپین" (PTTQF) در "سازمان آموزش فنی و توسعه مهارت‌ها (TESDA)" در ۴ سطح

○ همکاری مربیان بخش خصوصی در تدوین قوانین آموزشی، استانداردهای شایستگی، سنجش و ارزشیابی و حضور نمایندگان بخش خصوصی در هیئت مدیره "سازمان آموزش فنی و توسعه مهارت‌ها (TESDA)"

○ بکارگیری مربیان و معلمان آموزش فنی و حرفه ای دارای تجربه صنعتی در موسسات و دانشکده های دولتی از بازار، صنعت و بخش دولتی

کانادا

درصد بکارگیری معلمان و مربیان آموزش فنی و حرفه ای براساس صلاحیت

درصد	صلاحیت
٪۱۴	گواهینامه کالج / موسسه
٪۴۱	مدرک لیسانس
٪۲۹	مدرک فوق لیسانس
٪۱۶	مدرک دکترا

○ گذراندن دوره های بازآموزی در خصوص اصول یادگیری بزرگسالان / روش های تدریس / پداگوژی

کارشناسی آموزش ۴-۵ ساله

دو نمونه تربیت معلم فنی و حرفه ای در کانادا

تکمیلی (فوق لیسانس) آموزش ۱-۲ ساله

کانادا

نروژ

۱- معلمان در آموزش رسمی

۲- مربیان و سرپرستان در بنگاه های اقتصادی

۳- تسهیلگران آموزش فنی و حرفه ای در آموزش غیررسمی و نیمه رسمی

سه گروه معلمان و مربیان
آموزش فنی و حرفه ای در
مقاطع پس از متوسطه

صلاحیتهای مربوط به رشته آموزشی

دو نوع صلاحیت برای معلمان و مربیان آموزش فنی و حرفه ای
(و حتی دیگر معلمان) در آئین نامه های ملی نروژ

صلاحیتهای مربوط به تدریس

نروژ

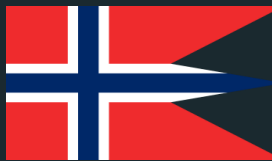
مدرک کارشناسی (یا مهندسی) ۳ ساله
یا
یک مدرک کارشناسی ارشد ۲ ساله

مدارک
تحصیلی
مورد نیاز

گذراندن دوره آموزش عملی

پداگوژی حرفه ای یا دوره آموزش معلم حرفه ای

الزام برای
ارتقای مربیان

آموزش عملی - پداگوژی فنی و حرفه ای (به عنوان یک مدل مستمر) شامل یک برنامه یک ساله ممتد (یا ۲ سال آموزش نیمه وقت) برای افراد دارای مدرک تخصصی / حرفه ای (فنی و حرفه ای) یا دیگر تخصص ها

- آموزش تئوری پداگوژی
  - تعلیم و آموزش حرفه ای
  - تمرین اجرای عملی آموزش و تدریس
  - نظارت بر تدریس فراگیران
- محتوای دوره
(آموزش عملی - پداگوژی حرفه ای)

نروژ

- دارای صلاحیت یک استادکار/کارگر ماهر، یا دارای مدرک مهندسی یا کارشناسی در یک حرفه خاص
- دو سال تجربه کاری
- دو سال مطالعه و آموزشهای دیگر (فنی، حرفه ای و مدیریتی)
- مدرک دانشگاه یا دانشکده یا دارای مدرک صلاحیت های نیمه رسمی

شرایط افرادی
که می توانند
در این دوره شرکت کنند

- تربیت معلم برای تدریس مهارت های آموزش فنی و حرفه ای به دانش آموزان راهنمایی و دبیرستان یک برنامه کارشناسی ۳ ساله (شامل آموزشهای تخصصی فنی و آموزش های پداگوژی)

- در حال حاضر تمام برنامه های آموزش معلمان فنی و حرفه ای در سطوح راهنمایی و دبیرستان (کلاس هشتم تا سیزدهم) و نیز تمام برنامه های آموزش مربیان فنی و حرفه ای ، در فرایند بازنگری و اصلاح شدن هستند

مدارک مورد نیاز برای صنعتگران و سرپرستان بنگاه های اقتصادی به عنوان مربی آموزشی:

- گواهینامه کارگر ماهر یا گواهینامه در حرفه یا صنعت مربوطه
- گواهینامه استاد کاری در حرفه مربوطه
- مدرک دانشگاهی مرتبط با آن حرفه یا صنعت مربوطه
- شش سال تجربه در آن حرفه یا صنعت

نیوزیلند

- نیاز به دارا بودن صلاحیت های اولیه و چند سال سابقه در صنعت برای معلمان و مربیان آموزش فنی و حرفه ای شاغل در موسسات تکنولوژی و پلی تکنیک نیوزلند (ITPS) و حداقل گواهینامه آموزش به بزرگسالان (CAT)
- امکان دریافت این گواهینامه در دوره ضمن خدمت
- مدیریت و نظارت بر آموزش مربیان شاغل در موسسات تکنولوژی و پلی تکنیک نیوزلند (ITPS) از طریق شورای صلاحیت حرفه ای نیوزلند (NZQA)

۳ گروه معلم و مربی در نظام آموزش فنی و حرفه ای هلند

۱- معلمان آموزش فنی و حرفه ای با بودجه عمومی و دولتی

۲- مربیان شرکتها و بنگاهها که در مدارس و یا آموزش دوگانه در آموزش فنی و حرفه ای

۳- مربیان در CTVET (آموزش فنی و حرفه ای مستمر و تکمیلی) به عنوان بخشی از بازار تقاضا محور

- ارائه آموزش معلمان برای آموزش حرفه ای توسط مؤسسات آموزش عالی حرفه ای و یا توسط دانشگاه ها منجر به مدرک کارشناسی برای معلمان (درجه ۲) و شامل آموزش تخصصی و آموزش روش های تدریس/پداگوژی
- تاییدیه تدریس درجه ۱ در مدارس فنی و حرفه ای برای فارغ التحصیلان دارای مدرک کارشناسی ارشد با گذراندن دوره تربیت معلم/مربی به مدت ۱ سال
- بخش آموزش های فنی و حرفه ای غیررسمی (CTVET):
  - دارای بازار تقاضا محور
  - اداره شده توسط بخش خصوصی؛
  - نداشتن چارچوب کلی برای آموزش مربیان

ایران

معلمان و مربیان آموزش فنی و حرفه ای در سیستم رسمی یا نیمه رسمی آموزشهای فنی و حرفه ای:

• معلمان شاغل در دبیرستان های فنی و حرفه ای در مقطع متوسطه دوم حداقل مدرک لیسانس (ISCED 3)

• مربیانی شاغل در سیستم آموزش فنی و حرفه ای نیمه رسمی (ارائه آموزش به افراد در مراکز سازمان آموزش فنی و حرفه ای دولتی ایران و یا در موسسات خصوصی آموزش فنی و حرفه ای)

• مدرسان آموزش عالی در دانشگاه های فنی و حرفه ای، و علمی و کاربردی (حداقل مدرک کارشناسی ارشد)

ایران

موسسات ارائه دهنده آموزش معلم و مربی فنی و حرفه ای قبل از شروع خدمت:

- دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی (SRTTU) که آموزش معلمان سیستم فنی و حرفه ای رسمی

- مرکز تربیت مربی و پژوهشهای فنی و حرفه ای (ITC) آموزش مربیان آموزشهای نیمه رسمی فنی و حرفه ای: آموزش ها شامل مهارت های تخصصی و پداگوژی

موسسات ارائه دهنده آموزش معلم و مربی فنی و حرفه ای ضمن خدمت:

- دانشگاه فرهنگیان برای آموزش معلمان

- مرکز تربیت مربی برای آموزش مربیان

